

Slika 4: Naslovnica knjige »Regionalni razvoj 9: Zeleni prehod na regionalni ravni«.

V svojem navdihujočem govoru je poudarila nujnost zelenega prehoda in sodelovanja med ustanovami. V tej luči je pohvalila organizacijo dogodka, saj spodbuja in omogoča sodelovanje med predstavniki države, razvojnih regij, občin in stroke. Dogodek je s ključnimi poudarki in sklepi zaključil Janez Nared (ZRC SAZU GIAM).

Po koncu dogodka smo bili vsi udeleženci povabljeni, da se sprehodimo skozi center o velikih zvezeh DINA, ki je urejen v Krpanovem domu v Pivki. Gre za poučno-zabavni center, ki obiskovalcem omogoča spoznavanje in doživljanje življenjskega prostora volka, risa in medveda s pomočjo naj sodobnejše tehnologije virtualne in obogatene resničnosti.

Vsako drugo leto v sklopu Slovenskih regionalnih dni izide tudi knjiga s prispevki. Tokratna monografija nosi naslov »Regionalni razvoj 9: Zeleni prehod na regionalni ravni« (slika 4), v kateri je devet prispevkov. Ti osvetljujejo zeleni prehod z različnih vidikov: energetike, prostorskega planiranja, načrtovanja prometa, podnebnih sprememb, razvoja podeželja in krožnega gospodarstva. Knjigo so uredili Janez Nared, Maruša Goluža in Katarina Polajnar Horvat (vsi ZRC SAZU GIAM). Knjigo je izdala založba ZRC SAZU, v digitalni obliki pa je dostopna na spletnem naslovu: <https://doi.org/10.3986/9789610507673>.

Maruša Goluža

Konferenca o naravnih virih in okoljskih tveganjih

Novi Sad, Srbija, 13.–15. 10. 2023

Sredi oktobra je v Novem Sadu (Vojvodina, Srbija; slika 1) potekala mednarodna konferenca z naslovom *Natural Resources and Environmental Risks: Towards a Sustainable Future* (Naravni viri in okoljska tveganja: Na poti k trajnostni prihodnosti), ki jo je organiziral Oddelek za geografijo, turizem in hotelski management Naravoslovno-matematične fakultete Univerze v Novem Sadu.

MATIJA ZORN

Slika 1: Konferenca je potekala v prostorih vojvodinske izpostave Srbske akademije znanosti in umetnosti v Novem Sadu.

MATIJA ZORN

Slika 2: Ekскурzija nas je popeljala na Titelski Breg, puhlično planoto ob desnem bregu Tise, ki se dviga 50–60 nad reko. Na robovih planote so številni erozijski jarki, že kar doline.

Svetovna demografska in gospodarska rast ter intenzivna industrializacija povzročajo eksponentno povečevanje porabe naravnih virov in njihovo degradacijo. Izčrpavanje naravnih virov v kombinaciji z učinki podnebnih sprememb povzročata različne negativne posledice, ki vodijo v netrajnostne prakse. Da bi prihodnjim generacijam zagotovili trajnostno prihodnost, je zato treba prednostno nasloviti teme, kot so podnebne spremembe, upravljanje in obvladovanje naravnih nevarnosti in nesreč ter tozadavna krepitev prožnosti in odpornosti družbe. V povezavi s temi izzivi so bili opredeljeni cilji konference: (1) povezati strokovnjake s področja naravnih virov, naravnih nevarnosti in druge s temi temami povezane deležnike, za poglobljeno razpravo o upravljanju z naravnimi viri, izmenjavo idej in možnostmi sodelovanja, (2) osvetliti raziskave na področju naravnih virov in okoljskih tveganj ter opredeliti prihodnje raziskovalne potrebe za ustrezno upravljanje, ohranjanje in blažitev negativnih posledic, ter (3) skušati opredeliti rešitve.

Prva dva dni konference so potekala predavanja – prvi dan pretežno o naravnih virih, drugi dan pa pretežno o naravnih nevarnostih in nesrečah. Tretji dan je bil namenjen ekskurziji. Predavanje so bila razdeljena v dve plenarni in več tematskih sekcij. Skupaj se je zvrstilo prek trideset predstavitev avtorjev iz Bosne in Hercegovine, Črne gore, Kitajske, Madžarske, Nizozemske, Rusije, Severne Makedonije, Slovenije, Srbije, ZDA in Združenega kraljestva. Slovenijo smo zastopali trije sodelavci ZRC SAZU Geografskega inštituta Antona Melika, ki smo imeli prav toliko predstavitev. Lenart Staut je predstavil poznavanje območij nevarnih zaradi snežnih plazov v Sloveniji (*Updating knowledge of avalanche prone areas in Slovenia*), Jure Tičar razsežnosti onesnaženosti jam v Sloveniji (*Hidden in the dark: Uncovering the extent of cave pollution in Slovenia*), podpisani pa Geografski atlas naravnih nesreč v Sloveniji (*Geographical atlas of natural disasters in Slovenia*). Podpisani sem drugi dan posveta tudi vodil tematsko sekcijo z naslovom »Naravne nevarnosti in okoljska tveganja«.

MATIJA ZORN

Slika 3: Približno 30 m visok prerez skozi številne puhlične in paleoprstne plasti pri Velikem Surduku. Razkrite plasti omogočajo rekonstrukcijo poleopodnebnja globoko v pleistocen.

Ekскурzija je bila posvečena puhlični planoti Titelski Breg, ki se nahaja ob desnem bregu Tise, malo gorvodno od sotočja z Donavo. Titelski Breg je približno 18 km dolga in do 7,5 km široka uravnava, ki se dviga 50–60 m nad okoliško ravnino. Gradi jo puhlica, ki je zelo erodibilna, zato so na robu uravnave številni erozijski jarki (slika 2), pod njimi pa posledično vršaji, ki so bili primerni za poselitev. Še pred okrog dvesto leti je bil Titelski Breg otok, saj je reka redno poplavljala okoliško ravnino. Gradi ga puhlica, ki je neverjeten vir informacij o paleopodnebju. Pri naselju Veliki Surduk smo si zato v globokem erozijskem jarku ogledali približno 30 m visok prerez številnih puhličnih in paleoprstnih plasti, ki omogočajo rekonstrukcijo paleopodnebja kar do 340.000 let v preteklost (slika 3). Na drugih lokacijah lahko sežejo celo še do nekajkrat dlje v preteklost.

Izbrani prispevki s konference bodo izšli v več mednarodnih revijah, kot so *Open Geoscience*, *Quaternary International* in *International Journal of Geoheritage and Parks*.

Matija Zorn

Znanstveni posvet o satelitskih sistemih *TerraSAR-X* in *TanDEM-X*

Oberpfaffenhofen, Nemčija, 18.–20. 10. 2023

V bavarskem mestecu Oberpfaffenhofen je med 18. in 20. oktobrom potekal znanstveni posvet *TerraSAR-X/ TanDEM-X* (angleško *TerraSAR-X/ TanDEM-X Science Team Meeting*). Dogodek, ki poteka pod okriljem nemškega centra za letalstvo in vesolje (nemško *Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt* – DLR; slika 1), je bil namenjen predstavitvi raziskovalnega dela različnih znanstvenih disciplin, ki so pri svojem delu uporabile oziroma uporabljajo podatke, ki so bili pridobljeni s satelitskim sistemom dveh satelitov – *TerraSAR-X* in *TanDEM-X*.

TerraSAR-X je začel delovati 15. 6. 2007, *TanDEM-X* pa tri leta kasneje, točneje 21. 6. 2010. Oba satelita imata vsaj še nekaj let predvidenega delovanja, nadaljnje misije pa so za zdaj negotove zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Satelita zajemata podatke o površju Zemlje s pomočjo radarske tehnologije. Tako pridobljeni podatki so uporabni v številnih vedah. Na konferenci so bile predstavljene

ROK CIGLIČ

Slika 1: Konferenca je potekala v prostorih nemške letalske in vesoljske agencije (*Deutsches Luft- und Raumfahrt*) v kraju Oberpfaffenhofen.